

Metodutveckling för kvalitetsarbete i examinationen.

Närvarande: Kristina Eneroth, EHL
Heiling, K

Frånvarande: Gunnar

Thomas Olsson, LTH
Killander, HT
Ina Alexandersson, N
Christina Gummesson, M
Lena Landgren, Bibl dir
Åsa Lindberg-Sand, APU, projektledare
Lindha Makne, S
Annika Nilsson, J
Jenny Pobiega, LUS
Lena Örnberg, APU

Carla Cariboni

1. Rapport om läget när det gäller Högskoleverkets utbildningsutvärderingar

Projektledaren redogjorde för vad som är känt om läget när det gäller Högskoleverkets utveckling av det nationella utvärderingssystemet från 1 januari 2010. Ingen officiell information har lagts ut på HSVs hemsida. Däremot har det informerats om att departementet och HSV bildat en arbetsgrupp med fokus på att beskriva systemet i den kvalitetsproposition som har aviserats senast i mitten av mars. Pilottestarna för indikator 1 från LU har inte heller fått information om någon fortsättning.

2. Sammanställning över föreskrifter och riktlinjer för examination vid LU

Något färdigt underlag kunde inte redovisas till dagens möte. Samtliga dokument som faller ut ur LU:s regelverk vid sökningar på "examination", "prov" och "betyg" har samlats in. Dessutom har olika dokument från områdena samlats in. Bilden är ganska splittrad, men det finns en tydlig tendens till ökad aktivitet på områdesnivå när det gäller beslut om olika typer av riktlinjer för bedömning av examensarbeten. Kanske är det en följd av den förnyade "rättighetslistan" (2008-12-05) där det bl a anges (5.1.) att områdesstyrelsen ska fastställa riktlinjer för examensarbete som bl a ska innefatta uppgifter om bedömningskriterier. Det här är en ny typ av reglering av examinationen på områdesnivå. Beslut om vilka betygsskalor som ska användas (av de fyra som LU har godkänt) ligger också på områdesstyrelsen. Däremot finns ett rektorsbeslut från 1994-10-13 med innebörden att studenter som godkänts i prov inte har rätt att göra en ny tentamen för att få ett högre betyg. Det beslutet gäller dock inte LTH, där en sådan rätt fortfarande finns för studenterna och då gäller sådana kurser som använder en graderad betygsskala. Arbetet med att klargöra regler och föreskrifter fortsätter.

En fråga som väcktes under diskussionen var om det verkligen är rätt att i bedömningskriterier för examensarbeten lägga in "att hålla tidsplanen" som ett övergripande kriterium, så att ingen uppsats oavsett hur bra den för övrigt är kan ges ett överbetyg om den inte lämnats in i tid. Projektgruppen beslöt att ta upp denna

fråga igen, eftersom den är viktig och flera skäl angavs till varför ett sådant kriterium är problematiskt. Detta är en fråga som belyser behovet av riktlinjer/policy för kvaliteten i examinationsförfarandet.

3. Pågående eller planerade projekt som innefattar extern granskning av examensarbeten – rapport från områdena

Alla områden redovisade läget när det gäller extern granskning av examensarbeten. Sammanfattningsvis ser frågan ut att hamna på programledningsnivå, då de kontakter som krävs för att genomföra en mer reguljär verksamhet med att få in externa bedömare sker med lärosäten med motsvarande examina. Exempel på detta finns från S och HT. Sedan finns andra typer av utveckling: Inom N arbetar några institutioner med betygskommittéer för examensarbeten, vilket kan innebära externt deltagande i bedömningen. Inom kemi fortsätter bedömningen av examensarbeten på samma sätt som när man deltog i Karl-Axels projekt (avseende kriterierna). Man arbetar också med områdesgemensamma bedömningskriterier för examensarbeten. Kriterier finns t ex inom geologi. Inom LTH startar man i år ett projekt för att undersöka vad som kännetecknar ett examensarbete av god kvalitet på LTH. När examensarbeten utförs inom industrin kan man säga att det finns en extern bedömning inbyggd i själva uppläggningsen av arbetet. På motsvarande sätt finns det inom M masterprogram som har som mål att examensarbetet utgörs av en publicerbar artikel. Extern granskning blir då en del av publiceringen. De 30hp arbeten som ska utföras inom Civilekonomprogrammet har ännu inte börjat examineras. Diskussioner pågår om de kan kvalitetssäkras genom byten med program vid andra lärosäten.

Lena Landgren redovisade sitt arbete med att överblicka i hur stor utsträckning olika områden ser till att studenternas examensarbeten publiceras i LUP/Lund Student Papers. Variationen är stor, vilket bl a beror på arbetenas olika karaktär. Samtidigt är en klar förutsättning för att kunna granska kvaliteten i examensarbeten (både inom LU och för det nationella systemet) att de är digitalt arkiverade och snabbt kan tas fram. Lena återkommer med en kort sammanställning. Samtidigt väcktes frågan om hur Examinationsprojektet ska förhålla sig till URKUND. Områdena redovisade olika erfarenheter av värdet i systemet. Projektgruppen beslöt att frågor om URKUND ska tas upp i projektet under våren.

4. Seminarium om "Kvalitetsbedömning av examinationen" med Göteborgs universitet

Det gemensamma seminariet om kvalitetsbedömning av examinationen med GU blev istället en inbjudan till Åsa L-S att komma och presentera Examinationsprojektet och andra frågor om kvalitet i examinationen den 25 februari.

5. Uppläggning och tidplan för det fortsatta arbetet i examinationsprojektet

Formellt startade projektet 1 juli 2009. Projektgruppen hade sitt första möte i slutet av september och projektplanen fastställdes 15 oktober. Pilotprojektets mål är att

- samordna genomförandet av handlingsplanens åtgärder vad avser examinationen,
- ta fram en universitetsgemensam metodik för kvalitetsarbete i examinationen.

I Lunds universitets policy för kvalitetsarbetet i utbildningen 2009–2012 anges att utvärdering av kvaliteten i examination och examina/utbildningsresultat ska vara en av sex huvudsakliga kvalitetssäkringsmetoder, för vilka det ska finnas universitetsgemensamma nätbaserade infrastrukturer och handledningar. Dessutom anges:

”Det ska säkras att utbildningarnas resultat svarar mot examensordningens mål och internationellt erkända krav på kvalifikationer från högre utbildning. Universitetet ska producera avhandlingar med hög vetenskaplig standard. Examensarbeten och självständiga arbeten ska uppfylla etablerade akademiska kriterier på metodiska färdigheter, kritiskt tänkande och ändamålsenlig kommunikation. Examinationen under utbildningsförloppet ska vara uppbyggd så att de samlade resultaten motsvarar examensordningens mål. ”

De åtgärder i handlingsplanen för 2009–2010 som avses är:

- Föreskrifter angående examinationen sammanställas och görs lättillgängliga för studenter.
- Fortsatt granskning av examensarbeten genomförs inom minst hälften av utbildningarna inom varje område.
- Kartläggning av examinationens uppbyggnad i relation till målen för examina genomförs på ett antal utbildningar.
- Arbetsordning och kriterier för bedömning av kvaliteten i examensarbeten fastställas av rektor 2009.

Projektgruppens första möten har ägnats åt a) att följa informationen om hur Högskoleverkets nya system utvecklas, b) inventera och diskutera både vilken typ av kvalitetsarbete i examinationen som bedrivs inom respektive område och vilka regler, riktlinjer och föreskrifter som inramar kvalitetsarbetet. Resultatet inom det sistnämnda området kan sammanfattas som ganska sparsamt. Det arbete som bedrivs på områdena kommer inte att leda till att handlingsplanens mål är uppfyllda vid utgången av 2010. Examinationsprojektet skulle ha avslutas sista juni 2010, men läget när det gäller kvalitetsarbetet i examinationen både nationellt och inom LU gör att dess mål inte kan uppnås under våren. Prorektor beslutade 29/1 att förlänga projektet till den 31/12 2010.

Examinationen är en myndighetsutövning som spelar en avgörande roll för studenternas studiearbete och lärande. Den måste följa lagar och regler samt dokumenteras på ett sätt som gör den rättssäker för alla inblandade. I svensk högskoleutbildning har vi ett helt decentraliserat system för examination – det är

enbart i kursplanen som examinationen regleras. Examinator och lärare har ett stort ansvar för examinationen, då vi inte har utvecklat extern examination i svensk högre utbildning. Bytet av läroplanssystem genom Bologna processen har kommit att ställa nya krav på examinationen. Sedan mål i form av förväntade läranderesultat (lärandemål) infördes i kursplanerna förutsätts att bedömningen ska utgå från dessa. Examinationen av kurserna ska dessutom säkerställa att examensmålen nås. För att kunna åstadkomma underlag för sådant kvalitetsarbete behöver examinationen dokumenteras och redovisas på andra sätt än tidigare. Regleringen av examinationen i kursplanerna har på kort tid gått från att vara ganska osynlig och lite efterfrågad till att ses som en grundbult för utbildningens kvalitet. Detta ger ett relativt oklart läge när examinationen i högre grad ska användas för övergripande kvalitetsarbete i utbildningen. I projektgruppen har vi genom vår inventering bl a konstaterat att:

- Det råder stor oklarhet när det gäller med vilken precision examinationens utformning ska beskrivas i kursplanerna. HSVs tillsynsrapport för LU tar upp samma problem. Universitetets anvisningar för utformning av kursplaner är oklar. Vad ska ingå i/arkiveras genom UBAS?
- Det behövs ett gemensamt ställningstagande till vilka dokument som ska utarbetas och arkiveras när det gäller examination och betygsättning. Frågan om betygskriterier är ett exempel. Men även sammanvägning av betyg för kurs m.m. Om LU ska införa betygsskalan A–F som ett alternativ behöver frågan om betygskriterier klargöras.
- Områden (pga den nya "rättighetslistan" och K–As projekt?) fastställer nu olika dokument för att reglera examensarbeten. Dessa innehåller i vissa fall bedömningskriterier. Dessa dokument kan få då en oklar position i förhållande till de lärandemål som finns för den kursplan som examenarbetet ingår i. Det här kan ses som en utveckling där examinationen börjar regleras på områdes- eller examensnivå. Frågan är dock om detta enbart ska gälla examensarbeten?
- Att flera områden har påbörjat inventeringar av examinationens utformning i program (M, EHL) men att det är oklart hur man ska kunna bedöma vad som är en önskvärd eller särskilt bra sammansättning av olika examinationsformer – det finns ingen tydligt policy vid LU eller på områdesnivå för vad som ska ses som "good practice" när examinationens uppbyggnad jämförs med kurs- eller examensmål.
- Extern granskning av examensarbeten pågår inte i den utsträckning som universitetet har förutsatt i den nya kvalitetspolicy och handlingsplanen. Inga projekt som tillämpar den modell som föreslagits i "Direkt kvalitetssäkring" pågår inom områdena.

Examinationsprojektet ser det som sin uppgift att föreslå de åtgärder som behövs för att skapa "en universitetsgemensam metodik för kvalitetsarbete i examinationen". Vi ser att det krävs insatser på flera områden:

1. Sammanställning av regler, riktlinjer och krav på dokumentation för examinationen vid LU. Arbete pågår men bör förankras i riktlinjer för kurs- och utbildningsplaner, Ubas och projektet om digital långtidslagring. LU behöver ett gemensamt, tydligt och smidigt system för att kunna överblicka hela examinationen för en examen eller ett program i kvalitetssyfte. Detta betyder att

det måste vara klart vad som ska dokumenteras och arkiveras samt att man på ett tillräckligt enkelt sätt ska kunna återfinna hur examinationen varit upplagd vid examen.

2. LU bör utarbeta en policy för kvalitet i examinationen. Vad ska t ex anses vara god kvalitet när det gäller examinationens uppbyggnad och utformning? Vilken typ av betygsskalor och bedömningsperspektiv rekommenderas? Ska lärare utarbeta betygskriterier? Hur ska examensarbeten bedömas? Delar av "rättighetslistan" är riktlinjer av sådan karaktär. Men när examinationen blir ett viktigt inslag i kvalitetsarbetet är dessa ställningstaganden inte enbart en fråga för Lus relation till sina studenter utan även gentemot avnämare och andra intressenter. Vårt förslag är att dessa delar av rättighetslistan utvecklas till en policy.
3. En handledning för kvalitetsarbetet i examinationen bör utarbetas.

Tidplan och aktiviteter under våren 2010

Datum	Tid	Aktör	Aktivitet
2010-01-18	13-17	Åsa Lindberg-Sand Lena Örnberg	Workshop på CED med pedagogiska utvecklare och andra inbjudna*
2010-01-26	14-16	Examinationsprojektet	Möte med projektgruppen på PU
2010-02-01	8.30 - 9.30	Åsa Lindberg-Sand	Möte m Adam Hidestål Arkivcentrum Syd
2010-02-02	10-12	Examinationsprojektet	Projektet presenteras för utvecklingsrådet
2010-02-09	13-14	Åsa Lindberg-Sand	Medverkan på studierektorsmöte på S
2010-03-04	14-16	Examinationsprojektet	Möte med projektgruppen
2010-03-22	13-17	Åsa Lindberg-Sand m fl	Seminarium ang kvalitetsprop.
2010-03-29 - 30 - 31		Åsa Lindberg-Sand	Workshop mål-examination, särskilt inbjudna lärargrupper
2010-04-8 - 9		Åsa Lindberg-Sand	Workshop mål-examination, särskilt inbjudna lärargrupper
2010-04-14	14-16	Examinationsprojektet	Möte med projektgruppen
2010-05-24	13-17	Examinationsprojektet	Seminarium med redovisning av områdenas kvalitetsarbete i examinationen
Juni 2010		Åsa Lindberg-Sand	Delrapportering till utvecklingsrådet

Hösten 2010

V 34 (23-27/8)		Examinationsprojektet	Möte med projektgruppen
September			Utarbetande av förslag från projektet
Oktober		Utvecklingsrådet	Redovisning av förslag
November		Områdena	Remiss till områdena?
November		Examinationsprojektet	Slutbehandling förslag
December		Rektor	Ev beslut

